

Obrambni vestnik.

KDO BRANI UČITELJSTVO NA SEVEROZAPADNI MEJI JUGOSLAVIJE.

Mariborska klerikalna lista »Slovenski Gospodar« in »Straža« ki zastupljata s svojimi mnogotisočimi izvodi slovenski narod po načelu: »Le pridno po njih, mnogočesa mora obviseti«, ne pokopavata s svojimi lažnimi poročili samo vere v veljavo oblasti in države, temveč blatita na uprav hudoben način tudi ves učiteljski stan, da bi mu iz nizkih strankarskih ozirov vzela pred narodom spoštovanje in vero v njegovo pravičnost in človekoljubnost.

V svoji številki z dne 30. maja t. l. je pisal »Slov. Gospodar« pod naslovom »Šolske počitnice na kmetih«, rekoč: »..... seveda učiteljstvo, ki zdi neomejeno komandira s šolo in z otroci, ni hotelo uslišati zahteve ljudstva. Nekako mišostno so lani za en mesec odnehali, letos pa, kakor pravijo, se bodo počitnice začele že 28. junija...« ... vidi se iz tega, da nima učiteljstvo z višjim šolskim svetom vred nič srca iz ozirov na kmeta in ni ga potrebe...« Z ozirom na slab šolski obisk na pravi: »... To je končni uspeh trmaste svoeglavnosti in brezobzirnosti liberalnega učiteljstva...« Tako se godi, če imajo vsa oblast nad šolo in otroci liberalni učitelji. Liberalno učiteljstvo se igra z otroci in ljudstvom, kakor mačka z miško s pomočjo Belgrada... zato so za centralizem, da bi lahko s pomočjo vlade neomejeno nad šolo in otroci proti volji staršev in ljudstvu komandirali...«

Dnevnik »Tabor« v Mariboru je odgovoril »Slov. Gospodarju«, da on namenoma natolcuje naše učiteljstvo, daš dobro ve da ni naučni oddelek pokrajinske uprave vprašal niti učiteljskih organizacij niti krajin in okrajnih šolskih svetov za tozadevno mnenje. Letos napada učiteljstvo, lani pa ni podučil krajin šolskih svetov, naj se pritožijo v 14 dneh na naučno ministrstvo, s tem bi dosegli zakonito odločljivo moč te naredbe, to se pravi, da bi se jim letos ne trebalo pokoriti in bi torej lahko imeli glavne počitnice še po starem, a ker je »Slov. Gospodarju« in »Straži« več do natolcevanja in obrekovanja, zato sta opustila ta poduk ter zdi pridno udrihata po učiteljstvu. »Tabor« je končal z besedami, katere tudi mi podpišemo:

»Tako je, eg. Vi znate biti nač hudobni, znate to zadevo zlorabiti proti učiteljstvu, nočete na naroda prav podučiti. Glavni urednik teh dveh listov je duhovnik, ravnatelj tiskarne je duhovnik, dva duhovnika sedita v uravništvu vsi skupaj grešijo proti 8 božji zapovedi, ki prenevedule vsako laž, obrekovanje, opravljanje krivo natolcevanje predrzno sodbo in podnihovanje. Zdi se nam, da storimo dobro delo, če vsem tem gospodom ponovimo da je v 8 božji zapovedi zapovedano resnico govoriti, odkritosrčno biti v besedi in dejanju, noganjati se za dobro ime svojega bližnjega in preklicati obrekovanje in opravljanje. Učiteljstvo je z vami vred poklicano, delati za pravost naroda, zato ga ne smete opravljati n natolcevat. To je naš odgovor glavnemu uredniku — duhovniku Golecu.

Vkljub temu odgovoru vlega »Tabor« in »Slov. Gospodar« še naprej zlorablja naredbo glavnih počitnic, valji je še naprej krivdo te naredbe na »brezobzirno učiteljstvo«, na kar mu je »Tabor« v številki z dne 21. junija t. l. v našem imenu odvrnil: »... toda tonzuram krog »Slov. Gospodarja« zaman kaj poiasnijuješ in dokazuješ. Ti katoliški gospodje nač hočejo v imenu svoje velike ljubezni do bližnjega učiteljstvo pred narodom obrekovati, opravljati in sumničiti, ker vedo, da z lažjo za svoje nečedne namene več dosežejo nego z resnico. Maziljenemu uredniku »Slov. Gospodarja« torej moramo iz velikega katekizma ponoviti besede: »**Odpravi od sebe hudobna usta in opravljive ušnice naj bodo daleč od tebe!** Preg. 4. 14.« Naše, po krivici napadeno učiteljstvo se naj toži z upanjem, da se bode hudoba pri »Slov. Gospodarju« sama kaznovala.

Iz teh in raznih drugih napadov »Slov. Gospodarja« in »Straže« je razvidno, da je za učiteljstvo postala potreba stopiti v obrambo proti njeni hudobi na Koroški cesti v Mariboru. Ta hudoba je vsled tega, ker je njen odgovorni urednik V. Pušenjak kot državni poslanec nasproti sodišču tako dolgo imm. dokler ga imni odsek državnega zbora ne izroči pri sodišču, za njegovim hrbtom varna.

V javnem mnenju je postal list »Tabor« naš zagovornik, a ker izhaja »Slov. Gospodar« najmanj v 6krat večjem šte-

vilu, ne more »Tabor« sam parirati strogavemu črnemu zmaju, zato bode treba stanovsko obrambnemu odseku UJU oskrbeti vseobčno pooblastilo, naj nastopa vselej proti vsakemu listu na račun UJU, ki bode učiteljstvo obrekoval oziroma žalil.

Po drugi strani pa nastaja potreba, naj se učiteljstvo med seboj tako organizuje, da ne bode nobena učna oseba več prestopila praga v brlog organizacije črne zmaia. »Slov. Gospodar«, »Straža«, Cirilova tiskarna in trgovina s papirjem, tiskovinami, knjigami itd. v Mariboru, so otroci enega očeta — klerikalizma, so pod enim skrbstvom — konzorcija. Ta konzorcij vzdržuje oba lista, tiskarno in trgovino. Učiteljstvo iz dežele in mest ter meščanskih in srednjih šol hodi pridno v to trgovino kupovat ne samo za sebe, temveč tudi za šole, vse zasebne in šolske potrebščine ter pomaga s tem gmotno plesti korobač, s kojim vihti po naših hrbtih duhovnik Golec in njegovi pomočniki — žalibog je med njimi tudi bivši učitelj Gimajnar, od katerega želimo, če že nima toliko moči, da bi zabranil v uredništvu napade na svoji bivši stan, naj bi si našel sčasoma drugod pošten kruh.

Na severozapadni meji Jugoslavije brani za sedaj učiteljstvo samo list »Tabor« učiteljstvo samo pa ni doslej storilo skoro ničesar v svojo obrambo, ker je menda krivega mnenja, da je najbolje vse izbruhne duhovniškega sovrašstva do nas ravnodušno prezirati ter ponižno molčati in poljubovati s svojo gmotno podporo — »farški korobač«.

»Kdor hoče doseči mir, mora iti v boji!«

Dalje naj v ti zadevi govori stanovski obrambni odsek, delegacija in pokrajinska skupščina.

Iz Jugoslavije.

+pov. Pokrajinska skupščina v Ptuj. Izkaznice za vožnjo Ptui se dobe pri predsednikih društev oziroma osebno v pisarni Strokovnega tajništva. Ponovno opozarjamo na klavzulo, ki jo mora po odredbi železniškega ravnateljstva imeti vsak na izkaznici in ki se glasi: »Z odlekom št. 1089 — II. 23. obrat, ravnat. juž. žel. dovoljen 50% popust voznih cen potniških vlakov za enkratno vožnjo od vstopne postaje do Ptuja in nazaj v času od 4.—13. julija 1923.« To klavzulo naj vsakdo sam prinese na izkaznico. Popust je dovoljen na ta način, da kupi vsak udeleženec pri vstopni postaji ceo enosmerno vozno karto, ki je veljavna tudi za povratno vožnjo. Prekinjenje vožnje ni dopustno. — Delegati naj pridejo na skupščino že z dopoldanskim vlakom, ker morajo sodelovati v odsekih in na delegaciji. — Vsak udeleženec naj se takoj pri prihodu v Ptui javi pri priravnalnem odboru, ki posluša permanentno v deški osnovni šoli na Srbskem trgu nasproti okrajnemu glavarstvu — Počektiran je izlet v Ha'oze. Žal je pripravljani odbor odstopil od izleta v Jeruzalem, kjer bi izletniki imeli priliko spoznati enega najlepših predelov naše ožje domovine.

— Sotrudnike »Učiteljskega Tovariša«, ki bi želeli za priliko kongresa UJU prispevati za posebne izdaje lista, prosimo da nam prispevke pošljejo že prej.

— Člani poverjenstva UJU v Ljubljani, ki se udeležijo kot delegati ali gostje kongresa UJU dne 5. 6. in 7. avgusta v Ljubljani, naj se prijavijo do 15. julija poverjenstvu UJU v Ljubljani v svrhu evidence glede prenočišč in prehrane. Ker bo udeležba velika, pozivamo članstvo na točnost in disciplino.

— Zveze vlakov za pokrajinsko skupščino v Ptui.

Odhod iz:

Maribora	5:25	8:32	16:5	21:10	4—
Zidanega mosta	1:30	7:6	13:51	19:35	1:48
Ljubljane	23:52	5:28	12:10	17:55	0:32
Zagreba	22:76	—	9:34	16:31	22:46
Prihod v Ptuj	6:47	9:52	17:19	22:24	4:42
Zagreba preko Zagorake proge	4:25	11:40	16:45	—	—
Varaždina	3:12	6:57	14:37	17:43	22:4
Kotoriba	1:10*	6:30	14:30	19:40	23:14
Čakovca	3:51	7:36	15:36	21:20	23:59
Prihod v Ptuj	5:5	8:46	16:46	22:53	0:50
Iz Ptuja proti Čakovcu	4:43	6:53	9:56	17:22	22:26
Iz Ptuja proti Pragerskem	0:51	5:7	8:50	16:51	23:3

* Samo ob nedeljah.
Debel tisk je brzovlak.
Izkaznice za polovično vožnjo veljajo samo za potniške (osebne) vlake.

— Člani ljubljanskega in okoliškega društva naj ordejo po izkaznice za Ptuj v pisarno strokovnega tajništva.

— Na državnem konservatoriju v Ljubljani sta napravila naša tovariša Josip Brnobič in Zdravko Svikaršič iz glasovira, gosli in solopetja kot glav-

nihi predmetov državni izpit z odliko. — Vrlima tovarišema iskreno čestitamo!

— Celjsko učiteljsko društvo se izreče proti vsaki redukciji učiteljstva, ker bi se na ta način le reducirali razredi. Če se pa le izvaja reduciranje učiteljstva, naj se v prvi vrsti reducira nekvalificirano osebo, v drugi vrsti pa učiteljice, ki so omožene z neučitelji.

— Maturanti mariborskega učiteljskega iz leta 1880. in 1881. vsi na krov in pridite 7. julija t. l. k našemu sestanku v Ptuj! — Tovariške pozdrave Ant. Porekar, nadučitelj

— Novo izžrebano številke književne tombole Jugoslovanske Maticice so: 80, 82, 57, 40, 74, 81, 7, 12, 90., 10, 48, 83, 62, 68, 6, 65, 85, 18, 51, 71, 47, 67, 86, 9, 88, 37, 63, 60, 28, 89, 70.

— Okrajna učiteljska konferenca za ljubljansko okolico se je vršila v soboto, dne 23. junija 1923 v Mestnem domu v Ljubljani. Predsednik konference okrajni šolski nadzornik Andrej Rapè, je ob 9. uri otvoril konferenco. Tov. g. nadzornik se je preko spomina vseh živih spominal vrliga tovariša Josipa Berganta iz Grosupljeva, katerega ni več med nami. Nadalje se je spominjal g. nadzornik vrliga tovariša ljubljana nadučitelja Janka Žirovnika, ki praznuje letos 50letnico svojega delovanja. Nato povzame besedo g. predsednik okrajnega šolskega sveta dvorni svetnik dr. Ferjančič. Sporoča, da je pravkar preiel ukaz v »Najvišjem odločovanju« nadučiteljev Janka Žirovnika in Trošta Ivota iz Tomišlja, z redom Sv. Save V. St. Z veseljem je obvestil o tem odlikovanju obo odlikovanca in konferenco ter jima je nato pripel visoki odlikovanji. Poročilo okrajnega šolskega nadzornika je bilo globoko vsestransko dovršeno. G. nadzornik je pokazal, da pozna vrlino učiteljstva, pozna težkoče, s katerimi se ima boriti naš stan. Pokazal je, da ve ceniti trud učiteljstva, ki vrši v polnem obsegu svoje delo. Z iskreno hvaležnostjo v svojem srcu je sprejel učiteljsko poročilo tov. g. nadzornika, ki nam je vedno le vsestransko najboljši prijatelj in tovariš. Nato so sledila poročila poročevalcev. O temi »Kako poglabljaj učit. edinstvo Slovencev s Srbi in Hrvati v šoli in izven šole?« je poročal izčrno in temeljito tov. nadučitelj Mikuš Val. iz Brezovice. Tov. Alojzij Novak, meščanski učitelj v Ljubljani je poročal o »Risanju na osnovni šoli«. Poročilo je bilo vsestransko dobro zamisljeno, polno praktičnih navodil, katere bode učiteljstvo prav dobro uporabljalo pri pouku. Risbe, izgotovljene na osnovni šoli v Mostah, so pokazale kako lep uspeh se doseže potom podrobnega učnega načrta, ki ga je sestavil tov. poročevalec. O temi »Katero knjigo pred. vsebine sem prečital, kako jo bom uporabljal pri pouku in vzgoji«, sta poročala tov. Perovšek iz Rakitne ter tov. Marica Flegova, učiteljica srbohrvaščine na osnovni šoli pri D. M. v Polju. — Obe poročili posebno zadnje v srbohrvaščini, ste bili sprejeti z dolgo- trajnim odobravanjem. Nato so se izvršile volitve v knjižnični in stalni odbor ter poročevalcev šolskih vrto.

— Zborovalce v Ptuij opozarjamo na razstavo deške meščanske šole v Mariboru, ki obsega vse šolsko delo. Razstava kaže velikanski razvoj meščanskih šol in je za vsacega učitelja veleponučna. Posebno omenjamo deška ročna dela, ki so tu prvikrat sistematično razstavljena. Naj bi čimveč zborovalcev iz Ptuja napravilo kratko pot v Maribor da ogleda to razstavo ki je prav iz tega vzroka otvorjena do 8. julija.

— Kateri učitelji bi hoteli ali sam ali tudi z družino preživeti čas velikih počitnic v Zagrebu, naj odstopi v zameno svoje stanovanje na deželi. Tozadevne oglase je poslati na gđ. Slavco Popovič, Zagreb — Preradovičeva ul. 25.

— Državno žensko učiteljske v Ljubljani je štel v preteklem šolskem letu 190 gojenk. Šolsko leto se je zaključilo 28. junija s sledečim uspehom: prvi red z odliko je dobilo 67, prvi red 112, ponavljalni izpit pa 6 gojenk. Zaostala ni nobena. Vseh 53 gojenk IV. letnika se je udeležilo zrelostnega izpita z že znanim uspehom. Istočasno se je zaključilo šolsko leto tudi na dekliški vladnici in v otroškem vrteu.

— f Ferijalni Savez. Ljubljanski žani(ice), ki so vložili zaradi Djačkih legitimacij, naj jih dvignejo v pisarni Strokovnega tajništva.

Književnost in umetnost.

— k Letno poročilo I. mestne deške šestrazredne osnovne šole v Ljubljani v šolskem letu 1922/23. Sestavil ravnatelj

Jakob Dimnik. Vsebina: Prva jugoslovanska kraljica. — † dr. Ivan Tavčar. — Učiteljski zbor. — Imenik učencev. — Kronika. — Posebno primerne za mladino so anekdote iz časa bivanja kralja in kraljice v Sloveniji. Posebno zadnja »Kralj Aleksander I. pri deželnem cestarju. Jož. Šmucu na Malem Ločniku pri Turjaku« zelo ugaja.

Polemika.

BODIMO RESNI.
(Odgovor.)

Ker se utegne zgoditi da še kdo kaj citira iz mojega »pisma«, sem primoran ugotoviti da slovniških in drugih pogreškov nisem zakrivil jaz.* To velja tudi za stavek, ki ga je postavil tov. Šega na čelo svojega članka.

Kaj drugega odgovarjati na ta članek ne čutim povoda. kajti pri nadaljevanju bojih metod pri katerih se človeku prineti da celo sam sebe obglavi, bi bilo nazadnje preveč mrtvecev in nikogar ki bi se veselil zmage. Naj se tov. Šega v prihodnje v svojih kritikah ne poslužuje staroveškega plurala majestatis, ki zavaja k mnenju da govori kot oficiozus »Učit. Tovariša«, in rad, zelo rad ga pustim pri miru.

Da je tov. Šega tudi za akademsko izobrazbo učiteljstva jemljem na znanje, iz njegove kritike na tega seve nisem mogel sklepati. Kako to svoje stališče spravi v sklad z nazori dr. St. Rapèta, je njegova stvar.

Pod poglavjem: Bodimo resni! pa se bo dala ko bodo enkrat vse pušice izstreljene zapisati še marsikatera pametna beseda o potrebi, da se v stanovski politiki osamosvojimo od tradicij tujega izvora in delamo po svoji pameti.

R. M.

* Opomba: Dragevolje ugotavljamo, da je v navedene članke prišlo nekaj napak ki so tehniškega značaja. Tako n. pr. se je vrnila v list napaka »narodnega telesa« namesto »narodnega etosa«. Ker uredništvo ne opravlja zaradi nedostajanja časa korekture lista obsebjemnevo tudi ne nosi tozadevno odgovornosti.

Naša gospodarska organizacija.

VABILO

k rednemu občnemu zboru društva »Učit. samopomoč« ki se bo vršil dne 8. julija 1923 ob pol 8. zjutraj v risalnici »Mladike« v Ptuij s sledečim vzporedom:

1. Poročilo načelstva in računskih pregledovalcev.
2. Predlogi iz odbora in nadzorstva.
3. Volitve.
4. Slučajnosti. Odbor.

NB.: Če bi občni zbor ob pol 8. uri ne bil sklenčen se skliče čez pol ure drugi, ki je sklenčen pri vsakem številu navzočih društvenikov (§ 12. društvenih pravil).

—g Učiteljstvo mariborske oblasti ponovno opozarjamo da se vrši občni zbor »Učit. doma v Mariboru« v Ptuij ob priliki zborovanja UJU, in sicer dne 8. julija 1923 točno ob 8. uri zjutraj v prostoru kjer se bode vršila glavna skupščina.

—g Rezervni sklad. Prostovoljni organizacijski davek — 1923. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918). 6. izkaz. 123 Din: Prudič Ana — Cerknica. Vrla tovarišica je zapisala na kuponu poštne nakaznice: »Pošiljam znesek 123 Din za rezervni sklad od učiteljstva iz Grahovega, Igavasi in Cerknice«. Prav tako tudi! Hvala! Gotovo na je znano, da ima v vsakem okrajnem učiteljskem društvu tov. predsednik naše poštne položnice. 10 Din: Alojzij Račič — Ljubljana. Današnji izkaz 133 Din Prej izkazanih 3277 Din. Skupaj 3410 Din. — Ivan Petrič Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

Po sklepu lista.

DRUGA IZJAVA MINISTRA PROSVETE V ZADEVI PRAGMATIKE.

Potek naše zadeve, ki jo omenjamo v uvodniku, se je obrnil nam v prid. »Narodna Prosveta« poroča v 49. številki sledeče:

G. minister prosvete je izjavil, da je prevladalo v vladi in v klubu skupščinske večine mišljenje: da je treba z novim uradniškim zakonom hkrati rešiti materialno vrašanje vseh državnih uradnikov, izvzemši oficije. Z ozirom na to se bodo plače učiteljev kakor vseh ostalih državnih uradnikov regulirale s tem zakonom.